

Projevy karmy I: Karmická poslušnost: přelétavost - lživost - dispozice k tělesné nemoci

[... R. Steiner nejprve podává úvod do tématu nemoci a zdraví z hlediska karmy. Lidé dnes z pohodlnosti hledají jen ty nejbezprostřednější příčiny nemoci. Abnormalita při nemoci nespočívá jen ve fyzickém, ale i v éterném a astrálním těle. U rostlin se astrální tělo nevyskytuje, u nižších živočichů je jen velmi málo účinné, u vyšších je stále účinnější. U člověka má individuální morální život vliv na éterné tělo. Po smrti člověku zůstává extrakt, esence jeho éterného těla, která po novém narození vplývá do nového éterného těla, jež buduje jeho fyzickou ústrojnost. Ve fyzickém těle se tak projevují činy z minulého života. Činy z minulého života působí na zdravotní stav v tomto životě. Prožitky, které máme v životě, jsou zčásti vědomé, zčásti se v podobě citů vepisují do naší bytosti pod úrovní vědomí - příkladem jsou prožitky z raného dětství, které mohou ovlivnit celé životní naladění.]

Činy, které vykonáme v jednom životě, se v životě po smrti přeměňují v silný afekt. Tento afekt, který již není omezován žádnou fyzickou představou ani žádným obvyklým vědomím (neboť mozek k tomu není nutný) a je prožíván jinou, hlouběji působící formou vědomí, nyní způsobí, že naše činy a celá naše bytost z minulého života se projeví jako vlohy a ústrojnost v novém životě. Proto pro nás bude pochopitelné, že se člověk, který v jednom vtělení myslel, cítil a jednal velmi egoisticky, a proto před sebou po smrti uvidí plody svého egoistického myšlení, cítění a jednání, prostoupí silnými afekty proti svému dřívějšímu jednání. Tak tomu skutečně je. Přijme sklony, které jsou namířeny proti jeho vlastní bytosti. A tyto sklony, pokud vzešly z egoistického zaměření minulého života, se v novém životě projeví slabou ústrojností. „Slabou ústrojností“ je tu míněna podstata, nikoli vnější dojem. Musíme si tedy uvědomit, že slabá ústrojnost může být karmickým následkem egoistického jednání v minulém životě.

Pojďme dále. Dejme tomu, že nějaký člověk projevuje v jednom životě zvláštní sklon ke lživosti. To je sklon, který vychází z hlubší ústrojnosti duše. Neboť oddává-li se člověk jen tomu, co spočívá v jeho nejvědomějším životě, pak v podstatě lhát nebude; ke lhaní svádějí jen afekty a city, které působí z podvědomí. Tady se již skrývá něco hlubšího. Jestliže byl člověk lživý, budou jeho činy, pocházející ze lživosti, v životě po smrti opět zdrojem těch nejprudších afektů proti sobě samému a objeví se silný sklon proti lživosti. V příštím životě si pak tento člověk s sebou přinese nejen slabou ústrojnost, ale (jak nám to ukazuje duchovní věda) také ústrojnost, která je takřikajíc nesprávně vybudovaná a má neuspořádaně vytvořené vnitřní orgány co do jejich jemnější ústrojnosti. Něco tu spolu vůbec neladí. To je podmíněno dřívějším sklonem ke lživosti. - A odkud se vzal samotný sklon ke lživosti? Vždyť už ve sklonu ke lživosti se v člověku projevuje něco, co není v pořádku.

Tady se musíme vrátit ještě dále [do minulosti]. A tu duchovní věda ukazuje, že přelétavý život, který nezná oddanost ani lásku, povrchní život v jednom vtělení se projeví ve sklonu ke lživosti v příštím vtělení; a sklon ke lživosti se v přespříští inkarnaci projeví v nesprávně vytvořených orgánech. - Takto můžeme sledovat tři po sobě následující inkarnace v jejich karmických následcích: povrchnost a přelétavost v první inkarnaci, sklon ke lživosti ve druhé a fyzická dispozice k nemoci ve třetí inkarnaci.

[...] Poukázali jsme tedy nejprve na ty nejběžnější skutečnosti - na léčivé síly éterného těla rostlin. Potom jsme ukázali, jak tím, že u zvířat přibylo astrální tělo, je éterné tělo méně účinné, a dále jsme viděli, že přijetím Já, které rozvíjí individuální život v dobrém a zlém, pravdivém a nepravdivém, astrální tělo, které s postupem ve [vývojové] řadě zvířat jen brzdí léčivé síly, včleňuje člověku zase něco nového: karmické vlivy vycházející z individuálního života a způsobující nemoci.

U rostliny ještě vnitřní příčiny nemocí neexistují, protože nemoc se nachází vně a působení léčivých sil éterného těla není oslabováno. U nižších zvířat máme ještě éterné tělo s takovými léčivými silami, že

dokáže dokonce nahradit končetiny; čím dále však jdeme [ve vývojové řadě], tím více se astrální tělo vtiskuje do éterného a omezuje tím jeho léčivé síly. Protože však zvířata neprocházejí reinkarnacemi, nesouvisí to, co je v éterném těle, s nějakými morálně-intelektuálními či individuálními kvalitami, nýbrž s všeobecným typem. U člověka však působí to, co prožívá ve svém Já, mezi narozením a smrtí až do éterného těla.

Proč se zážitky z dětství v případech uvedených duševních účinků projevují jen lehkými onemocněními? Protože příčiny mnohého, co se projevuje v neurastenii, neuróze, hysterii atd., můžeme najít v tomtéž životě. Avšak příčiny hlubších nemocí musíme hledat v minulém životě, protože to, co člověk prožívá morálně a intelektuálně, se teprve při přechodu k novému narození může náležitě vtisknout do éterného těla. Obecně platí, že do éterného těla člověka se hlubší morální účinky nemohou vtisknout v jednom životě, třebaže ještě poznáme některé výjimky, dokonce výjimky velmi významné.

Máme tedy souvislost mezi naším životem v dobru a zlu, v morálce a intelektualitě v jedné inkarnaci a naším zdravím nebo nemocí v inkarnaci příští.

R. Steiner, přednáška pro členy Theosofické společnosti z 18. května 1910 v Hamburku, in: Die Offenbarungen des Karma, GA 120, str. 55nn. Česky vyšlo pod titulem Projevy karmy, Michael, Svatý Kopeček 1999, str. 55nn.; autor překladu neuveden; při pořízení nového překladu bylo k tomuto překladu přihlédnuto.

Rudolf Steiner

GA 120